

There are no translations available.

Тарасова Ярослава **Від сонця до серця**

– Борисе Миколайовичу! – волав згори голос водіїв одного з екскаваторів.
– Борисе Миколайовичу, ви мене чуєте?

Він чув. Чудово чув усе, що відбувалося навкруги, але відреагувати не міг.

Жах охопив усе єство археолога, лиш він зрозумів що, а точніше, кого відкопав цього разу. Не можна було турбувати цієї могили. Це Мозолевський зрозумів лише зараз, коли побачив тіло.

На пофарбованих білим чи то нарах, чи то полиці лежав всохлий труп давно померлого скіфа. Навколо шиї, мов змія, скрутилася важезна золота гривна, на зап'ястках – спіральні браслети. Навколо – посуд і зброя, чоловік одразу упізнав ритуальний кинджал.

Жрець. Великий жрець давньоскіфської богині, той самий, що з собою в могилу забирав усі знання і уміння. Могили жерців охоронялися, і охоронялися краще, ніж Національний банк. Не люди охороняли склеп, а давня, незрозуміла і страшна сила, здатна підкорювати собі людську волю, випивати життя цілих поколінь... і цю силу він розбурхав. В очі війнув вітерець, його засліпило пилом і ледь чутний, хриплий і далекий голос прошепотів щось давньою, незнайомою мовою. У кількох словах, здавалося, сховалася всесвітня лють, від неї кров стигла у жилах. З'явилося поки що непевне, але напрочуд зрозуміле бажання: втекти. Втекти якомога далі від тіла, коштовностей, цього кар'єру й того, що прокинулося в могилі, варто було тільки ступити на заборонену територію.

Незваних гостей тут не чекали. Тут узагалі ні на кого не чекали. Це був останній прихисток старого чародія, мага, чаклуна, жреця – синонімів можна було підібрати безліч. Єдине, що залишалося незмінним – суть, а нею була та ненависть, якою був просякнутий курган, і ця ненависть тисла на голову, мов бетонна плита.

Протерши запилені очі долонею, Борис Миколайович ще раз обвів поглядом могилу і з явною провиною в голосі звернувся до всохлого тіла:

– Пробач мені, прашуре. Не хотів я осквернити твій притулок.

Розкопки тривали до пізньої ночі. У могилі, здавалося, не меншало скарбів, хоч скільки їх виносили на поверхню з-під віковичних пластів землі.

Сонце сідало. Небо на заході мов залило кров'ю, і від цього на душі археолога лише збільшився тягар вини і тривоги. Якими давніми прокляттями і чарами було захищено цей курган, яку силу вони пробудили? І що буде з людьми, учасниками розкопок? Усе це могло дуже погано скінчитись, і Мозолевський вже не надто радів знахідкам. Його з головою накрила тривога, що погрожувала перетворитися на безконтрольний жах.

Один з копачів, той, що зняв з шиї верховного жреця золоту гривну, підійшов до археолога вайлуватою ходою бувалого працівника кар'єру.

– А што, Борис Ніколаєвіч, – він розмовляв жакливим суржиком, але ж це Дніпропетровська область, це типово, – доволен роботою моїх пацанов? Нашол шо хотів?

На обличчі посивілого, вже постарілого чоловіка розквітла абсолютно дитяча усмішка. Ніякі прокляття не могли затьмарити його щирого захоплення, і він усміхався щиро, наче хотів, щоб навіть на тому світі побачили його усмішку і зрозуміли: йому це потрібно. Йому потрібен цей курган, його історія, знахідки – це його життя. Як маленький хлопчик захоплено розгортає подарунок на Новий рік, так археолог розгортав шари землі в пошуках минулого. Його не цікавили матеріальні статки, він потребував відродження старих, зовсім забутих життів. І заради своєї роботи він ладен був на все. Чого тільки коштувала поїздка сюди, на Нікопольщину!

Того дня, коли подзвонив його товариш – директор гірничо-збагачувального комбінату під Орджонікідзе, Борис Миколайович майже втратив надію розкопати Соболеву Могилу. Техніки немає, грошей чортма, аж тут така вдача! Дзвінок застав чоловіка саме тоді, коли кохана дружина ставила на стіл запашний, приправлений кропом борщ з мозковою кісткою... Скуштувати цей борщ йому не судилося.

Розхристаний, з портфелем в одній руці і гаманцем в іншій, він біг на вокзал так, як не біг ніколи в житті. З'явилися люди, готові розкопати курган!

Вже наступного дня він був в Орджонікідзе.

І ось, вони прорвалися крізь товщу землі, змогли торкнутись історії. І заради чого? Ризик, якому вони піддалися навряд можна назвати виправданим – з жрецькими не жартують. Мимоволі в голові виринув спогад: чорноволоса жінка з сяючими очима, і її слова про те, що його душа – то душа скіфського царя, і не інтуїція веде його українськими степами від кургану до кургану, а звичайна пам'ять. Іноді він навіть сам дивувався своєму талану.

Адже інші археологи десятками років могли не знаходити нічого важливого чи цікавого. Йому ж таланило повсякчас, наче хтось чи щось маніпулювало його розумом, направляло його.

Мозолевський хитнув засипаними землею кучерями, відганяючи думки. Він усе ще стояв перед розритим курганом, з металевою чашкою і планом могили в руках. У чашці – ароматний чай з м'ятою, такий необхідний після важкого дня. А поруч усе ще стояв робітник, який очікував відповіді на своє запитання.

– Звісно, що задоволений, – повільно мовив Борис Миколайович, – навіть дуже. На сьогодні досить, я гадаю.

Сонце зникало за обрієм, зі сторони міста подув холодний, нетиповий для цієї погоди і місцевості вітер. Археолог здригнувся. «Це не просто вітер» – майнула в голові думка. Звичайний вітер влітку не приносить запах гнилого листя, тривогу, і вже точно не посилює бажання втекти... Щось у грудях судомно стиснулося, витісняючи радість відкриття нового кургану з, безумовно, історично цінними знахідками.

Вже за кілька днів він повернеться до міста. Зателефонує дружині, захоплено переповість усе, що тут відбулося, яскраво опише кожнісіньку деталь, і буде майже співати від радощів. Але це буде за кілька днів, а вже завтра приїдуть інспектори з

національного музею, і почнеться нудна паперова робота. Усе описати-записати-занотувати, перерахувати знахідки, «опечатать находкі для сохранності» і так далі, і кінця цьому не буде. Звісно, він усе зробить як слід, проте з більшим задоволенням Борис Миколайович продовжив би розкопки, наприклад сусідньої з усипальницею жреця, кімнатки. Але його робота не лише цікава, вона буває і нудною до жаху, і в такі моменти чоловік ненавидів папір, ручки і робітників музею. Давно вже минули молодії гарячії літа, а відразу до паперів і бланків збереглася в нього до цих пір.

Він їхав до готелю. Вузькі вулички провінційного міста зачаровували спокоєм і тишею, йому навіть здавалося, що він чує някання котів у квартирах невеликих двоповерхових будинків. Тут, певне, добре зростати. Гасати у м'яча на невеликому подвір'ї, грати в хованки і ховатися в під'їздах, за деревами чи під вуличними столами. Тут приємно бути дитиною, серед цих теплих двоповерхівок.

Дружині він зателефонував. Розмовляли більше як годину, він переповів усе, що пам'ятав. Розповів він і про тривожне відчуття, що оселилося в грудях після того, як побачив потурбованого розкопками мерця. Кохана вислухала, десь порадила, десь поспівчувала, але свою роль виконала: на душі Мозолевського стало спокійніше. Після скромної вечері, що складалася з кількох бутербродів і філіжанки кави (яку на ніч пити протипоказано, але кого це хвилює?), Борис Миколайович ще трохи посидів у зручному кріслі, почитав історію Нікопольщини і пішов спати.

Сон не йшов. Трохи вщухла за останні дні тривога знову зайняла панівне місце в душі археолога. Перед очима постійно ставало сухе, муміфіковане обличчя давнього чаклуна, і немов промовляло до нього давньою, страшною мовою. Немов оживало воно, і нижня щелепа судомно смикалася, із зітлілої горлянки виривався сухий, мов пустельний вітер, голос, і він буботів щось жахливе, від чого кров стигла у жилах, тремтіли руки й підкошувалися ноги.

Наче навіжений, він крутився в ліжку, намагався стишити шалене серцебиття, вирівняти збите дихання, заспокоїти розбурхану уяву. Вже не розуміючи, де сон, що накочував хвилями, а де реальність, Мозолевський з острахом помітив в кутку кімнати високу загорнуту в білий саван тінь. Обличчя не розгледіти, видно лише матерію тканини і зотлілі кістляві руки зі скрученими пальцями.

Крик застряг у горлі, наче його стисло. Ні вдихнути, ні закричати, ні навіть ворухнутися – стан повної безпорадності більше роздратував, ніж налякав. Якийсь привид минулого, хай і великий жрець, буде маніпулювати ним, вирішувати, жити йому чи ні? Нічого подібного! Він – сучасна людина. Звісно, постійно стикаючись із магічними відголосками минулого, він вірив і в прокляття, і в чари, але щоб отак – посеред готелю? Ні, пане-брате, ми не такі!

Тінь у кутку, здається, зітхнула, і горло відпустило. Хапаючи ротом повітря, чоловік сів на ліжку, і почув:

– Борисе...

Зойк зірвався з вуст історика. Тінь не була сном! Зараз він стовідсотково не спав, але і сутність з кутка кімнати нікуди не поділася! Он і саван, і руки, і... очі! З темряви на нього дивилися сині, мов два сапфіри, очі, більше схожі на кристали льоду, ніж на людські органи зору. Вони, здається, навіть світилися, своїм сяйвом перебиваючи навіть зорі за вікном.

– Борисе, прокляття... – знову шепіт, мов луна з минулого, що пролетіла тисячі років, лише щоб один-єдиний археолог її почув, – прокляття, Борисе, його накладав не я... Загинеш-ш-ш-ш-ш...

Голос – мов лід, пронизуючий до самих кісток, змушував зіщулитися, хотілося стати найнепомітнішою комахою на землі, забратися звідси, з-під ріжучого погляду очей-сапфірів.

– Не проживеш-ш-ш-ш довго-о-о-о...

Зірвався вітер. Загуло, зашелестіло за вікном, впала дощова стіна, відчинене вікно гучно ляснуло кватиркою, здійнялися штори, на секунду закриваючи постать у білому – і все зникло. Зникло сяйво, зникла фігура жреця, зник, паралізуючий тіло, жах. Лише тривога так і залишилась в серці. Мов підкошений, він впав на ліжку, очі закотилися – археолог втратив свідомість.

Завтра вранці він знову їхатиме на розкопки, навіть не згадавши нічної події. Розкопки триватимуть ще кілька днів, аж поки курган не буде повністю спустошено – тоді Борис Миколайович Мозолевський спокійно поїде додому. Довго він не проживе – із жрецькими не жартують. Але поруч з ним постійно незримо буде літати дивна, загорнута у білий саван постать. Його душа давньоскіфського царя відчуватиме присутність чогось рідного, але мозок науковця відкидатиме будь-які нераціональні пояснення свого часом

гарного настрою, а часом – непроханої депресії.

Борис Миколайович помер вдома, в обіймах дружини, залишивши своїм друзям віршоване послання. Останнє, що він бачив у цьому земному житті – загорнута в біле фігура, що схилилася над ліжком, накриваючи його чоло кістлявою долонею. Доторк не здавався відразливим, навпаки, з нього наче лилося сонячне тепло, що пронизало його повністю, до самого серця.